

EL

ECONOMIA ■

El portal de reserves d'hotel Booking s'enfronta a una multa rècord

LLENGUA ■

Reptes i oportunitats de l'aprenentatge d'anglès a l'etapa d'Educació Infantil

MAGAZÍN Núm. 318

Divendres, 1 de març de 2024

**ANNA
BOSCH**

“La realitat és que Putin és popular, o ho era fins que va començar la invasió d'Ucraïna”

TONI TORILLAS

ENTREVISTA

ANNA
BOSCH

“Després de Ieltsin arriba Putin, jove, esportista, fort... I arriba amb el discurs que ell imposarà l'ordre i el món tornarà a respectar Rússia.”

Anna Bosch és una de les periodistes catalanes que millor coneix la realitat de Rússia. Va ser corresponsal de TVE a Moscou entre els anys 1998 i 2000 i va viure el canvi polític al Kremlin, amb la sortida de Borís Ieltsin i l'arribada de Vladimir Putin amb l'inici de la segona guerra de Txetxènia. El març de l'any passat va publicar el llibre 'El año que llegó Putin. La Rusia que acogió i catapultó a un desconocido' de l'editorial la Catarata.

**Text: Josep Villarroya
Fotografia: Toni Torrillas**

Fa un any que va presentar el llibre *El año que llegó Putin: La Rusia que acogió y catapultó a un desconocido*. L'actualitat li ha fet la millor propaganda...

Sí, em van trucar dels llibres de la Catarata perquè escrigués el llibre i em van dir: “El que tu vulguis sobre Rússia.” Jo no soc la millor especialista que hi ha sobre Rússia, no soc la corresponsal que més anys ha estat a Rússia... Però reflexionant em vaig adonar que si no coneixes com era Rússia i no fas el que en cinema en diuen un *flashback* de com era la Rússia dels anys noranta i el que va significar la caiguda de la Unió Soviètica i després la dècada dels noranta, no pots entendre el fenomen Putin. I sobretot no pots entendre que Putin tingui èxit i sigui popular. I la realitat és que Putin és popular o com a mínim ho era fins que va començar la invasió d'Ucraïna. Jo era allà quan Ieltsin va dir, la nit de Cap d'Any: “Dimiteixo i aquí es queda el Putin.” I ningú no sabia qui era el Putin.

Expliqui'm, doncs, el perquè de l'èxit de Putin.

Perquè la caiguda de la Unió Soviètica va ser un ensorrament d'un sistema, d'una economia, d'una mentalitat i per a milions de persones va ser la desintegració de la seva vida, de tot allò en què havien cregut, de les certeses que tenien... I llavors va venir una cosa que no és el capitalisme. O és un capitalisme salvatge. No s'assembla ni tan sols al dels Estats Units. Era un campí qui pugui

i el cercle del poder que estava més ben connectat va rampinyar tot el que va poder de les grans indústries, que sobretot eren indústries de les matèries primeres, del gas i del petroli. I la resta, no-res. I va ser el regne del dòlar. Només comptaven els dòlars i com de ràpid fessin els dòlars. De sobte, la majoria dels russos es van trobar que tenien una pensió o un sou en rubles que no valia per a res. I que abans, si eres un professor o eres un científic o un músic, estaves molt ben considerat i ara de cop i volta tot aquell esquema de valors s'havia ensorrat i només comptaven els que eren rics. A més a més, el país es va empobrir, va haver de demanar préstecs internacionals i es van sentir absolutament humiliats. Jo hi vaig ser just al final de la Perestroika, el desembre del 1990, i tenien les expectatives tan altes, del que podia ser la llibertat, la democràcia i el capitalisme... que després, quan es troben que no només no és un món perfecte sinó que és un món molt imperfecte, sense seguretats, on els que abans comptaven ja no compten i només compten els calés que tinguis en dòlars... I que a més a més la resta del món et tracta com un pària. Un dia estàs acostumat que el món us el repartiu entre la Unió Soviètica i els Estats Units i l'endemà no ets ningú. En la dècada dels noranta, amb Ieltsin, es va agreujant. Hi ha una decrepitud paral·lela; la del país i la del president Ieltsin.

I llavors arriba Putin.

Arriba Putin, jove, esportista, fort... I arriba amb el discurs que ell imposarà l'ordre i el món torna-

rà a respectar Rússia. I a més té la gran sort que el petroli es dispara de preu, amb la qual cosa entra un fotimer de divisa. Moltíssims dòlars. Això permet que la qualitat de vida, el poder adquisitiu dels russos pugi una mica i comenci a haver-hi una classe mitjana. Aquesta classe mitjana i el fet que Putin és un líder fort que s'imposa i que vol tornar l'orgull de ser rus, ens porta a la situació actual. Continua havent-hi aquesta reivindicació de Rússia en el sentit de dir "ens han de tenir en compte, occident ens ha declarat la guerra i no pot ser".

I això explica la invasió d'Ucraïna?

Això forma part de la invasió. Realment, en la ment de Putin i en el discurs que ell fa públic i ha transmès a través de la televisió, perquè la majoria dels russos l'única informació que tenen és la que els arriba per la televisió, hi ha la idea que som nosaltres els que amenacem Rússia. I això també és una constant en tota la història de Rússia des de l'època dels tsars. Un país assetjat, un país que s'ha de defensar perquè els enemics el volen combatre. I dins d'aquesta mentalitat el fet que Ucraïna, que és l'exrepública soviètica més gran després de Rússia, s'acosti a occident, a la Unió Europea, a partir de 2014, això no ho pot tolerar Putin. Jo vaig viure la segona guerra de Txetxènia, que és quan Putin diu: "Jo acabaré el que Ieltsin no va fer." La primera guerra de Txetxènia és amb Ieltsin i perd Rússia. Llavors Putin va envair Txetxènia. I va comprar un dels senyors de la guerra, que és el Kadirov, el pare de l'actual. Els va dir "tindreu una independència *de facto*, però no fareu res que vagi en contra meu". De fet, quan va envair Ucraïna, una de les forces que va anar a combatre allà van ser les forces de Txetxènia.

Pensava Putin que podria fer el mateix amb Ucraïna?

És la pregunta que em faig. Pensava fer el mateix que el que va fer a Txetxènia fa 20 anys? És a dir, envair el país i després posar una mena de govern titella i arribar al mateix pacte que a Txetxènia?

Hi ha resposta?

L'ocupació, de fet, comença a l'est el 2014, que és quan hi ha una revolució popular i al final hi ha un president prooccidental que es vol acostar a la Unió Europea. Perquè hi ha tota una mitologia que és que el que en diuen l'*antic territori rus* són Rússia, Bielorrússia i Ucraïna. I llavors hi ha aquesta mitologia que en part és història, però en part és una història tergiversada. De fet, a Bielorrússia té Lukashenko, que és un aliat. No estan d'acord amb tot, però no li han posat problemes sinó que, per exemple, les tropes van entrar a Ucraïna per Bielorrússia. I llavors en la seva mentalitat, Ucraïna ha de ser com és la Bielorrússia de Lukashenko, amb un govern autoritari i que vagi d'acord i en sintonia amb Moscou.

Hi veu alguna solució? Potser que Rússia es quedi la part ocupada?

És que oficialment ja forma part de Rússia. El que passa és que incorporar un territori que no controla al cent per cent és una mica surrealista. Això és el que va fer Putin, va incorporar a la Federació Russa dues províncies que encara no controla del tot. No sé que passarà, però una de les possibilitats és que anem a una partició d'Ucraïna. Hi ha una cosa, però, que inquieta molt, i és que jo vaig estar escoltant un dels analistes russos que més saben d'això i tres o quatre dies abans de la invasió deia que en el pitjor dels casos Putin envairia l'est, però que no li passaria pel cap envair tot Ucraïna. I uns dies després, la columna de tancs anava cap a Kíiv. I a més a més vol deixar Ucraïna sense sortida al Mar Negre. Un país tan gran sense sortida al mar queda escanyat. Ja ha ocupat Crimea, té uns quants ports, com Mariúpol, al Mar Negre, i el que vol és tancar-li la sortida al mar Negre a Ucraïna. S'accontentarà Putin amb una partició? Acceptaran els ucraïnesos una partició? Perquè, és clar, ara fa dos anys de guerra. No pot haver-hi un acord possible. Quan pregunto a russos i a ucraïnesos que venen a Espanya i hi estic en contacte, tots em diuen que amb Putin no hi pot haver mai un acord perquè en la seva mentalitat no hi entra un acord. I jo hi afegeixo: i amb Zelenski

tampoc. Perquè un acord implica una renúncia. Tots dos han anat massa lluny per renunciar. Putin no vol cedir i, d'altra banda, dos anys en guerra amb la quantitat de morts que ha tingut Ucraïna, el sacrifici brutal que suposa per a la població civil. Si ara Zelenski renuncia a una part del país, els ucraïnesos ho toleraran? Aquest és el meu dubte. Si no s'ha arribat massa lluny perquè qualsevol dels dos pugui fer concessions a l'altre.

Hi ha motius perquè altres territoris se sentin amenaçats, com les repúbliques bàltiques?

Les repúbliques bàltiques han estat repúbliques soviètiques i són els que més por tenen de Rússia. Estan convençuts al cent per cent que si Putin guanya a Ucraïna no s'accontentarà i ho pagarà amb els països de l'est d'Europa. A Polònia pensen exactament el mateix. A Finlàndia, que fins ara havia considerat que la seva assegurança de vida era ser neutral i que durant cent anys va formar part de l'imperi rus, els coneixen molt bé. I ha passat de la nit al dia de ser neutral a demanar per la via d'urgència l'ingrés a l'OTAN. L'única excepció és Hongria. És l'únic que estranyament és l'aliat de Putin a la Unió Europea i està fent la seva feina. Està bloquejant, tant com pot, l'ajuda de la UE a Ucraïna. Els països fronterers amb Rússia ho tenen claríssim. No pot guanyar Putin a Ucraïna perquè després vindrem nosaltres.

"De sobte, la majoria dels russos es van trobar que tenien una pensió o un sou en rubles que no valia per a res. I que, de cop i volta, tot aquell esquema de valors s'havia ensorrat i només comptaven els rics"

La resposta occidental creu que és encertada?

Si vostè demana a Josep Borrell o a Úrsula von der Leyen, diran que mai en la història la UE 27 països havien reaccionat tan ràpid i d'una manera tan forta. Comparativament, la UE ha actuat molt ràpidament i molt contundentment. Tant que molts diuen que aquesta és la reacció que havia d'haver tingut el 2014 quan es va fer l'annexió de Crimea. Si s'haguessin pres les mesures d'ara Putin no hauria arribat a la invasió d'Ucraïna. No sé si és així o no.

Li fan mal les sancions, a Rússia?

No. Rússia sobreviu i si vostè fa la foto fixa de l'economia russa, va molt bé. No hi ha atur, han pujat els sous perquè han posat en marxa la indústria de guerra i la indústria de guerra necessita mà d'obra i per aconseguir mà d'obra han pujat els sous. I no hi ha desabastiment. El que passa és que els economistes diuen que és una bonança econòmica absolutament inflada des de l'Estat. Una economia reescalfada. S'està acumulant un dèficit públic i està forçant tant la màquina que aquest període d'aparent bonança tard o d'hora acabarà amb una recessió. I després, només hem posat sancions als occidentals. El món és molt gran i, sobretot la Xina, continua fent negoci. És a dir, tancava un Zara o un Starbucks i després tornava a obrir una botiga. Perquè una cosa que Putin té gravada a foc és el desabastiment que va haver-hi amb la Perestroika de Gorbtxov i la crisi a finals dels anys de Ieltsin. Llavors ell diu que els russos no poden tornar a passar per aquí.

Hi ha eleccions a Rússia del 15 al 17 de març. Creu que algú té possibilitats de fer front a Putin?

És una representació teatral. No hi ha ningú que li pugui fer ombra. Un que era a la presó, tancat en

un *gulag* a Sibèria, és mort. Oposició real no n'hi ha. Després hi havia un exparlamentari que deia que es presentava i li han anul·lat la candidatura argumentant defecte de forma.

Llavors és una democràcia que no és real.

Formal i prou. Miri, quan va morir Navalni, per deixar flors en el seu record, si es quedaven aturats els detenien perquè era una concentració il·legal. Si critiques la guerra t'exposes a anar a presó perquè es considera injúries a l'exèrcit. No hi ha llibertat d'expressió. No hi ha oposició real.

I el partit comunista?

Se suposa que és una oposició, però a l'hora de votar vota amb ell. Sense oposició real, llibertat de premsa i llibertat d'expressió i manifestació, quina democràcia és?

Si desaparegués Putin, la situació canviaria?

Els russos són molt nacionalistes, molt orgullosos i molt fatalistes perquè cada vegada que creuen que hi haurà remei s'enduen una decepció. Van creure en la revolució i malament rai, van creure que la Perestroika desembocaria en un règim de llibertat i de capitalisme i que tots serien lliures i rics i es van endur una decepció. Amb Putin van creure que tindrien més poder adquisitiu i que el món els respectaria. Ho han aconseguit i per això és popular. I van acceptar que el preu seria la llibertat d'expressió. A mi la Rússia de Putin em recorda els anys del *desarrollismo* a Espanya. Això que jo recordo de la meua infantesa. Tot i que si sorties a manifestar-te havies de córrer davant dels grisos i podies acabar a Via Laietana, però si no sorties, cap problema.

Vostè va ser corresponsal del 1998 al 2000 i després va tornar el 2002 i el 2014 també com a envia-da especial. Va trobar un país molt canviat?

Sí, de fet, la primera vegada va ser el 1990, amb la Unió Soviètica. Era tot gris i depriment, però la gent tenia il·lusió per les llibertats i la democràcia i el capitalisme que havia d'arribar. I tu que venies d'un règim capitalista, deies "sí, tindreu unes coses que ara no teniu, però hi ha una cara B". Ells només veien la cara A de la democràcia i el capitalisme, que amb el capitalisme tots som més rics, hi ha més coses a les botigues... Però no tots som més rics, Després, vaig veure el caos total i la depressió i com amb Putin van recuperar l'orgull, gràcies al petroli que es dispara i entren dòlars a cor què vols. Després, quan torno al 2014 trobo ja que em moc per un Moscou on pots fer turisme com si fos un país occidental, la gent parla anglès, tens botigues... Perquè abans no en tenies o les botigues encara soviètiques o una cosa prohibidíssima només per als nous rics milionaris i com que ho hi havia classe mitjana no hi havia oferta per a la classe mitjana. La Rússia de 2014 té classe mitjana, et pots moure en anglès, t'entenen perfectament, tens oferta de restaurants on no et roben per menjar un plat d'espaguetis o una pizza. Però també és l'any de l'annexió de Crimea i la de l'entrada pel Donbàs. I em trobo aquesta revifalla nacionalista, la vandalització del centre cultural d'Ucraïna i tot aquest discurs que els ucraïnesos són una colla de nazis. Tinc amics de família ucraïnesa que els venien els fills i els deien "a l'escola m'ha dit la professora que els ucraïnesos sou uns nazis". I una cosa que em va posar la pell de gallina és que a les botigues de records venien imants de nevera i postals de Stalin. Aquest ressorgiment d'un nacionalisme que és sobretot un nacionalisme imperial, del líder hiperfort em va espaventar.

I ja no hi ha tornat?

No, entre altres coses perquè no m'han donat visats perquè estem en guerra. I aquesta és una cosa que no assumim des de la península Ibèrica. No ens adonem que estem en guerra. I sobretot perquè des de la perspectiva de Putin som nosaltres, és l'OTAN, els Estats Units i la Unió Europea qui li ha declarat la guerra a Rússia, no a l'inrevés. I estem en guerra perquè tot un reguitzell de socis nostres –Finlàndia, les tres bàltiques, Polònia, Eslovènia, Moldàvia o Romania– se senten amenaçats. A més, gairebé tot occident ha deixat de donar visats a russos i Rússia fa el mateix.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

El temps i la política

La política catalana agonitza mentre la madrilenya és un camp de batalla. Els comportaments erràtics de Junts al Congrés juntament amb les actituds hostils dels jutges han fet que l'amnistia quedés en una situació estranya, als limbs. El poder judicial semblava haver assumit un rol d'ariet enfront del sancionisme, però les afirmacions públiques de Núñez Feijoo dient que ells també ho farien i oferien els ha deixat descollocats. A dia d'avui ja no se sap ben bé si, a Madrid, hi ha una majoria de govern o bé si aquesta ha quedat diluïda i descomposta. El factor Ábalos, no fa sinó afegir-hi confusió i incertesa. Crec que Esquerra opina que els acords de Madrid estan encara en peu, i així a la recíproca exigeix que el PSC li aprovi els pressupostos catalans, tal com ho ha fet. La política madrilenya està extremament polaritzada, la confrontació de blocs és sagnant i sembla que tot pot acabar en un moment o bé allargar-se encara una temporada. Brutal, però viva. Projectes i relats polítics antagònics que tothom ha entès que signifiquen societats molt diferents. Més bé, o de manera més entrebancada, a Madrid es governa, es prenen decisions que ens afecten en un ambient molt crispat. La dreta s'ha assilvestrat mentre l'esquerra basteix acords alambinats sempre a punt de precipitar-se i acabar en fracàs absolut.

La política catalana, en canvi, sembla estar a l'espera de no se sap ben bé què. Bona part de l'independentisme ha superat la fase més abstreta, però sembla haver quedat políticament grogui rere unes proclames que avui sonen ja

obertament ridícules, com pansits han quedat els llaços grocs que pengen de faroles i arbres. Esquerra va tallant el *cuponet* de tenir el govern, però sense energia, idees o voluntat d'exercir-lo. A més de disposar d'una minsa minoria parlamentària, de no tenir ni el valor simbòlic d'haver quedat primers a les eleccions, es comporta com una parella abandonada, incapaç de refer el rumb. Es va quedar amb el govern després de l'enfrontament amb Junts, però aquests

El rellotge sembla haver-se aturat o, si més no, anem a un ritme que no es correspon a la realitat

s'han quedat amb el relat d'un independentisme més combatiu, especialment contra els seus i mentre l'ànima convergent i els fonamentalistes s'acaben per degollar en públic. Per aquests, curiosament la batalla és a Madrid. No sé si mai la política catalana havia estat tan sucursalitzada com ara, tot a l'espera del que es faci en la política madrilenya. Als socialistes catalans els va bé l'espera perquè la seva estratègia és generar confiança a un electorat força transversal tot quedant com els únics adults de la sala. Tampoc tenen gaires més opcions emmanillats per l'estratègia i els acords polítics del PSOE. El problema de Catalunya, encara amb importants seqüeles de fractura interna, és que no

hi passa res mentre allà fora hi passa de tot. La vida no espera.

El temps sembla haver-se aturat al país o, si més no, anem a un ritme que no es correspon a la realitat. Els serveis sanitaris es veuen desbordats, especialment en l'atenció primària, per falta de personal i d'inversions, mentre el decantament cap al sector privat augmenta. El sistema educatiu està perdut, faltat d'inversions, personal i, sobretot, d'un projecte d'ensenyament complet que no intensifiqui el seu fracàs. Les proves PISA ens han posat al davant una trista evidència. Cap resposta governamental, cap intent seriós de redreçar una situació lamentable. El tema de la falta d'aigua a més d'agafar-nos desprevinguts tot i que feia temps que es veia a venir, tampoc ha donat lloc a cap resposta mínimament sòlida, més enllà que esperem que ploqui i que anirem a buscar l'aigua amb vaixells al País Valencià. De fer un pla de dessaladores pròpies o bé de refer les malmeses xarxes de distribució i millorar l'eficiència de l'ús en l'agricultura, ni se'n parla. D'elaborar un pla d'infraestructures més enllà de les que imposa el PSC per aprovar els pressupostos, tampoc en sabem res. És clar que, per fer-ho, cal saber a quin model de desenvolupament i de país juguem. El que veiem és que, una vegada traspassades, de les rodalies TV3 ja no en parla. Continuem amb el monocultiu turístic i amb alguns brots verds que, a Barcelona, es desenvolupen de la mà de la tecnologia i del coneixement. Ben poc més. En política, diuen que el més important és dominar els temps. Segur que, pels seus interessos, els partits polítics ho fan. Llàstima que sovint els temps de les persones, de la societat i l'economia són ben bé uns altres.

Carles Duarte

Antoni Simon Mossa: Catalunya i l'Alguer

El professor alguerès arrelat a Catalunya Marcel A. Farinelli acaba de publicar a l'editorial Rafael Dalmau el llibre *Antoni Simon Mossa, l'Alguer i Sardenya durant el franquisme*. La represa dels vincles culturals entre Catalunya i l'Alguer porta associats a la fi del segle XIX i l'inici del XX els noms d'Eduard Toda o dels membres de la Palmavera: Antoni Ciuffo (conegut com a Ramon Clavellet), Joan Pais, Joan Palomba... Però després de la II Guerra Mundial un home clau en aquesta aproximació va ser l'arquitecte, intel·lectual i activista Antoni Simon Mossa (1916-1971). Josep Pla, que el va conèixer l'any 1937 a Roma, li va dedicar un homenot, on el descrivia així: "home d'estatura regular, de pell lleugerament olivàcia, d'ulls vivíssims, d'aspecte ponderat", "d'una intel·ligència fàcilment constatable, [...] d'una ambició mental molt visible, d'una gran comprensió per tot el que era humà." Doncs bé, ara l'excel·lent treball de Marcel A. Farinelli ens permet de conèixer més a fons la

personalitat formidable i l'obra fecunda de Simon Mossa, que va començar estudis de Dret, que va esdevenir arquitecte, que es va dedicar amb encert al cinema i al periodisme i que va acabar essent un dels principals referents de l'alguerisme i el sardisme.

Al seu llibre, Farinelli ens parla de les arrels familiars de Simon Mossa i ens aporta una visió fonamentada sobre el paper exercit per Rafael Sari, Rafael Catardi o Antoni Bal·lero de Càndia des del Centre d'Estudis Algueresos, que Simon Mossa acabaria presidint. Així mateix ens parla del nucli que a Catalunya va crear Amics de l'Alguer amb personalitats com Pere Català Roca, Josep Maria de Casacuberta o Joan Ballester i del suport econòmic que rebien de Francesc Recasens. Una fita clau va ser l'expedició de 141 passatgers del conjunt de les terres catalanes que, a bord del vaixell Virginia de Churruca, va arribar a l'Alguer el 25 d'agost de 1960, en un viatge conegut com del retroba-

ment i que, per contribuir a superar suspicàcies franquistes, duia una Mare de Déu de Montserrat. En aquella ocasió Antoni Simon Mossa va editar la publicació monogràfica *Renaixença Nova*, on va escriure que "la germanor entre algueresos i catalans continentals no és sentimentalisme arqueològic", alhora que defensava "la força d'expressar al món el seu dret a l'existència." Un altre esdeveniment rellevant va ser la celebració a l'Alguer dels Jocs Florals de la Llengua Catalana de l'any 1961, en què Antoni Simon Mossa va tenir un paper ben destacat i on es van implicar Rafael Catardi com a president i l'alcalde de l'Alguer, Fidel Cilliano, com a tresorer, el professor Antoni Era o el poeta Rafael Sari. Però, a més, Antoni Simon Mossa tenia una vocació política, canalitzada en corrents independentistes del Partit Sard d'Acció, des d'una concepció de l'Europa dels pobles i una consciència de colònia interna d'Itàlia que patia un procés desnacionalització.

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Teresa Costa-Gramunt

A propòsit del Crist de Portlligat de Dalí

Després d'haver declarat amb el seu histrionisme habitual: "El surrealisme soc jo!", quan Salvador Dalí va tornar dels Estats Units per establir-se definitivament a la casa de Portlligat l'any 1951 va pintar una obra de factura clàssica i d'un gran preciosisme tècnic. Aquesta pintura esdevinguda icònica va significar un gir en la seva trajectòria artística. El Crist de sant Joan de la Creu està inspirat en el dibuix d'una visió mística de sant Joan de la Creu que Dalí va admirar en una visita al monestir de l'Encarnació, a Àvila, buscant traces de Teresa de Jesús, les seves experiències extàtiques i aquell *camí de perfecció* que en la seva cara estètica el pintor Dalí aplicaria a la seva obra futura.

El quadre *El Crist de sant Joan de la Creu* ara el podem veure per primera vegada, després de més de 70 anys, al Teatre-Museu Dalí, de Figueres, procedent de la col·lecció de la Kelvingrove Art Gallery and Museum de Glasgow. Dona detalls de l'adquisició i conservació després d'un atemptat salvatge a la tela, Duncan M. Dornan, el cap de Museus i Col·leccions de Glasgow en un dels textos que componen *Per què, Dalí?*, una publicació que complementa la visita al Teatre-Museu Dalí d'*El Crist de sant Joan de la Creu*. En

la base d'aquesta tela es veu una tan somniosa com de perfecta execució pictòrica vista de Portlligat. És per aquest motiu que Montse Aguer, directora dels museus Dalí, anomena aquest quadre *El Crist de Portlligat*, títol que dona nom a la mostra en solitari d'aquesta peça que es va inaugurar el 25 d'octubre de 2023 i que es podrà veure fins al 30 d'abril de 2024.

Al llibre *Per què, Dalí?*, trobem en primer lloc els textos de Montse Aguer i Duncan M. Dornan. A continuació s'hi pot llegir una saborosa entrevista al pintor Antonio López a càrrec de Montse Aguer, així com podem llegir un conjunt de textos a cura de Pippa Stephenson, Carme Ruiz, Rosa Maria Maurell, Irene Civil i Laura Feliz, que des de les seves especialitats i criteris componen un relat per acostar-se a l'enigma de Dalí com a provocació en l'art. Arrodoneix aquesta aproximació a Salvador Dalí i el seu Crist un assaig creatiu de l'escriptor Javier Sierra: Carta en cinc entregues a Salvador Dalí "Per què, Dalí?", pregunta transcendental sobre la motivació i composició d'*El Crist de sant Joan de la Creu*.

PER QUÈ, DALÍ?

Autors: Javier Sierra, Antonio López, Montse Aguer i altres
 Editorial: Planeta i Fundació Gala Salvador Dalí
 Any i lloc d'edició: Barcelona, 2023
 Pàgines: 190

NOVETATS EDITORIALS

'Història d'un piano'
 Ramon Gener
 Columna

Un piano és el centre de la novel·la guanyadora del darrer Premi Ramon Llull. Un piano de cua Grotrian-Steinweg construït l'any 2015 a Alemanya a través del qual Ramon Gener porta els lectors a un viatge per la convulsa història europea del segle XX. El protagonista el localitza en una botiga de Barcelona i un home polonès l'avisava que és un instrument molt especial.

'Al bosc s'hi ha d'arribar quan encara és fosc'
 Maria Arimany / L'Altra Ed.

La darrera edició del Premi Documenta, la va guanyar aquesta obra que es construeix com un conjunt de relats que, al centre, tenen una novel·la curta. "La intenció del recull de relats és parlar d'allò que ens fa por, del dubte i la incertesa, de l'impuls, de la ràbia i de la resignació que duem a dins i que de vegades no es veu si no gràtem allà on toca", explica la seva autora.

'Notre-Dame de Paris'
 Victor Hugo
 Brau Ed.

Ara que està a punt d'acabar la restauració de la gran catedral després de l'incendi que la va devorar, és un bon moment per recuperar aquest gran clàssic de Victor Hugo ambientat al segle XV. L'escriptor crea els immortals personatges d'Esmeralda, acusada d'un assassinat, i Quasimodo, el campaner geperut. Una gran traducció de Maria Perpinyà, per primer cop en català.

'Me l'imaginava més gran' M. Montserrat i D. Paloma / Rosa dels Vents

Si recordeu la frase que dona títol a aquest llibre i la sèrie de TV3 de la qual prové és que teniu una certa edat, i que sou capaços també de gaudir d'aquest llibre que fa un viatge per moments mítics de la televisió en català i la seva ficció de producció pròpia. Potser també recordareu com hi deien "Rosa, ens ha tocat la Lotto!" o "Els problemes són com les males herbes".

'Un instant que perdura'
 Oriol Riart
 Raig Verd

Antoni Clapés i Flaqué, poeta i editor i molt més que tot plegat, és un personatge no prou valorat encara en el món de les lletres catalanes. Aquest volum és una iniciativa del col·lectiu Gens Poètica que recull textos de molt diversos autors sobre Clapés i també poemes seus, en un gran homenatge literari. "Passar tot just a frec de l'inefable / Perquè un instant pot esdevenir perdurable."

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

318

 CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

GENTILICIS 11

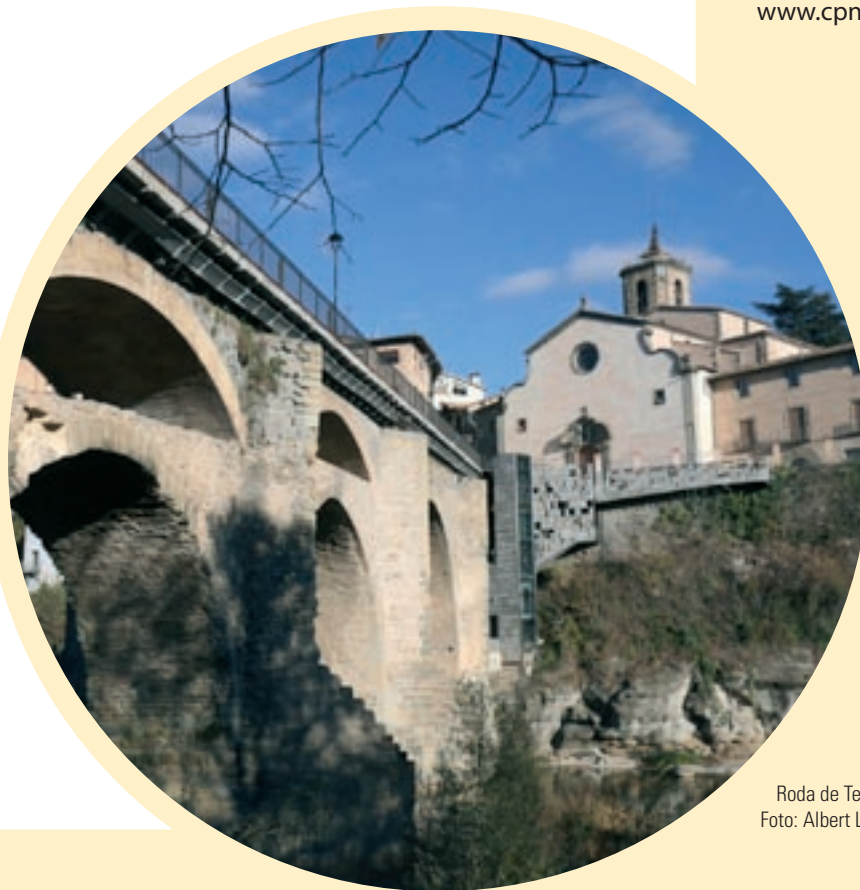
Les Masies de Roda - Roda de Ter

Avui encetem els municipis encapçalats pel nom *Masies*, que són molt presents en la nostra comarca. Per la coincidència topogràfica i toponímica (el lloc i el seu nom són el mateix) dedicarem un sol article a dos municipis (les Masies de Roda i Roda de Ter).

Segons alguns autors, Roda de Ter, amb el seu origen al poblat medieval i ibèric de l'Esquerda, és de les poblacions més antigues de la comarca; les restes situades en un ampli meandre del riu Ter donen idea de per què el poble actual es diu Roda, derivat directament del llatí *Rota* (que ja es troba escrit a finals del segle VIII, en documents al voltant de l'any 790). Si el riu fa una roda, i es diu Ter, el nom es posava sol; Roda de Ter.

En aquest cas, per tant, sembla lògic afirmar que sempre s'ha dit així, almenys des de l'època medieval, en la qual comencem a trobar testimonis escrits de la seva existència. Les Masies de Roda, lògicament, són el conjunt d'habitatges a l'entorn del nucli més densament poblat just al costat del riu Ter; sobre el mapa, el municipi de les Masies abraça el de Roda de Ter.

Tal com dèiem al començament, els habitants de Roda i les Masies de Roda són anomenats rodencs i rodenques.

Roda de Ter
Foto: Albert Llimós

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

Material didàctic per aprendre català adreçat a persones que tenen com a llengua primera l'àrab

العيش في
كتلونيا.
نتعلم الكتالانية
عن طريق العربية

amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

UNITAT 03: Les persones

Ho podeu trobar a: EL9NOU.CAT

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

LOS BRAVOS 'Black is Black'

Decca, 1966

Los Bravos és molt possiblement el grup espanyol que ha tingut més èxit internacional des que es va inventar el rock. Aquest àlbum conté, és clar, la cançó "Black is Black", que l'any 1966 va triomfar a les llistes de mig món: número 2 al Regne Unit, número 4 als Estats Units, número 1 al Canadà, etc. A part d'això, es tracta d'una gran cançó, que ara sona tan bé com sonava fa gairebé 60 anys. I, al cap de pocs mesos d'aquell gran èxit, evidentment, es va publicar el primer àlbum del grup, *Black is Black*. Les 12 cançons són totes en anglès, idioma que dominava el cantant, Mike Kennedy, que era alemany, per cert. El so del disc, la instrumentació, la producció, tot en definitiva, no té res a envejar a qualsevol disc dels grups anglesos o nord-americans que llavors dominaven el mercat. Al disc hi ha uns quants temes més que gairebé són tan

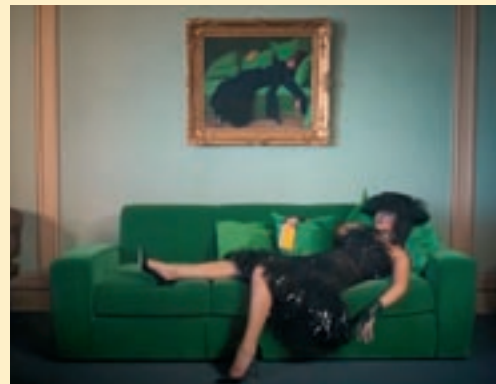
potents i tan comercials com "Black is Black", com "Trapped", "I Want a Name" o "I Don't Care". Als següents discos van barrejar cançons en anglès i en espanyol, amb èxits com "Los chicos con las chicas", "La moto" o "Bring a Little Lovin'". Aquesta última forma part de la banda sonora de l'última pel·lícula de Quentin Tarantino, *Érase una vez en Hollywood*, de 2019. A finals dels seixanta, Mike Kennedy va abandonar el grup per iniciar la seva carrera de cantant en solitari i Los Bravos van desaparèixer al cap de poc.

NOTES

La connexió entre Selena Gomez i el pintor Ramon Casas

Selena Gomez és una actriu i cantant pop nord-americana de 31 anys i Ramon Casas, un pintor modernista català que va morir el 1932. Des del passat cap de setmana, però, els dos noms estan connectats ja que Casas apareix com a convidat especial al nou videoclip de la cantant, titulat *Love On*. En un moment del clip, l'artista recrea la pintura *Jove decadent*. Després del ball feta per Casas a París l'any 1899. Gomez, perquè no hi hagi cap dubte sobre d'on ha tret la inspiració per fer el pla, apareix estirada en un sofà verd i a la paret hi penja el quadre del pintor català. *Jove decadent*. Després del ball és una de les pintures més icòniques de Ramon Casas, el gran pintor del modernisme català. Actualment, a més, l'obra forma part de la col·lecció del Museu de Montserrat gràcies a la donació que en va fer Josep Sala Ardiz l'any 1982. Per cert, la model de la pintura de Casas evidentment que no és Gomez sinó Madeleine de Boisguillaume, que en la seva època també

va ser retratada per Toulouse-Lautrec o Santiago Rusiñol. Tornant a la cançó, que formarà part del nou disc de Gomez, és una peça pop de tornada encomanadissa que va d'enamorament i felicitat. Comença amb un parell de frases en francès,

imatges de parelles fent-se petons i de seguida s'hi veu Gomez fent d'amfitriona d'una festa en un paratge d'aire mediterrani. Just després ja apareix l'homenatge al pintor Ramon Casas mentre la cantant entona "Wait 'til I turn my love on", una cosa així com "espera fins que s'encengui el meu amor". Ni que sigui amb 125 anys de diferència, l'amor de Gomez cap a Casas sí que sembla que s'ha encès.

EL TEST

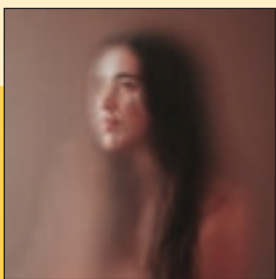
Bernat Riera (Mr. Ed)

Primer instrument que vas aprendre a tocar. La guitarra, a 14 anys.
Primer grup/formació/coral del qual vas formar part. Makbeth, un grup de pop-rock osonenc.
Primer bolo en directe. Amb Mackbeth al Bac Art de Roda de Ter.
Primer disc que et vas comprar. Ostres! Ara pla! Quants discos tens aproximadament? Me'n deuen quedar uns 100, però ja funciono amb Spotify.
Salva'n tres (de discos). El directe *Rock in Rio*, d'Iron Maiden; *Suicide By My Side*, de Sinergy, i *More Betterness*, de No Use For a Name.
Grups o músics de capçalera. D'Iron Maiden als Esquirols!
Un concert (com a públic) per recordar. El de Dusmiguat al Sindicat de l'Esquirol, un edifici que està enderrocat des de ja fa temps.

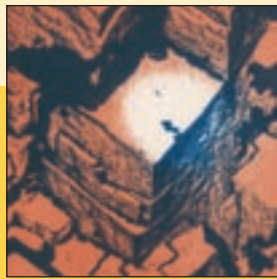
NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

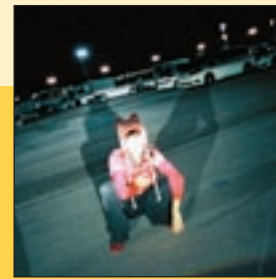
MAR PUJOL 'Cançons de rebost'

La cantautora de Prats de Lluçanès Mar Pujol va ser una de les grans sorpreses de la temporada passada gràcies a una proposta sincera i visceral que, sense grans artificis, aconseguia arribar i emocionar. I ara presenta el seu segon disc, on per sort no ha caigut en la temptació d'embarrocar les peces. Continua sent una veu, una guitarra... i molta màgia al llarg de deu peces que parlen d'amors i desamors defugint les estructures d'estrofa-tornada de la cançó clàssica. Les tres últimes, balades precioses que et deixen amb ganes de molt més perquè el disc es fa curt.

OLLER I GUERRA 'L'agraïment'

Valentí Oller i Jaume Guerra es van conèixer compartint *jam sessions* a Barcelona just abans de la pandèmia. Oller, de Sitges, i Guerra, valencià (però ara arrelat a Centelles), de seguida es van entendre i van decidir tirar endavant un quartet. Però la covid els va esguerrar els plans i al final el que van crear, confinats, va ser un duet de cançó d'autor amb pinzellades de jazz i folk que és tota una joia: Oller i Guerra. I aquella peça d'orfebreria postpandèmica ara s'afiança amb un segon disc amb cançons que conviden a sanar, a jugar i a empoderar-se. Moltes gràcies!

ARIOX 'Ariox Is Super Sad'

Després de publicar un bon grapat de *singles* i EP arriba el disc de debut d'Ariox, una proposta musical nascuda a Cardedeu i liderada per la cantautora Ariadna Casas, que quan va començar explicava que feia "pop d'escriptori". El disc combina la intimitat personal que ja és marca de la casa –i que va donar a conèixer sobretot durant el confinament– amb un toc electrònic i compta amb la col·laboració de la mallorquina Maria Hein a la cançó *Tu i jo* i la barcelonina Julieta a *No és amor*. Un treball eclèctic i tristoi però força rodó.

LLENGUA

EL 9 DE GLOSSA

5

Anna Vallbona i González

L'anglès a l'educació infantil. Ensenyar o descobrir la llengua?

La globalització no ha pas deixat al marge l'aprenentatge de les llengües estrangeres a l'escola. L'anglès s'ha anat infiltrant a totes les etapes educatives fins a caure com una cascada sobre l'educació infantil. Frases com ara "Els infants són com una esponja" o "Com més aviat millor, que si no no el parlarà mai" han esdevingut lemes per a moltes famílies, i les escoles s'han vist abocades a anticipar l'ensenyament-aprenentatge de la llengua anglesa quan els infants tot just inicien el seu procés d'escolarització.

PIXABAY

Què vol dir aprendre una llengua? Es pot ensenyar una llengua estrangera a l'etapa d'educació infantil? En termes generals, podríem dir que qualsevol procés d'ensenyament i aprenentatge de llengües estrangeres implica un mètode, entès com un procés de mediació entre qui ensenya i qui aprèn, entre el mestre, que ofereix oportunitats d'aprenentatge, i l'alumnat, que comparteix oportunitats de reflexió i d'interacció a l'aula. Qualsevol procés d'ensenyament explícit d'una llengua requereix, per part dels aprenents, tenir en major o menor mesura consciència metalingüística, i els infants d'aquesta etapa encara no la tenen prou desenvolupada.

Si l'objectiu és, doncs, introduir l'alumnat al coneixement de la llengua estrangera a l'etapa d'educació infantil, aquest procés hauria d'estar emmarcat dins el que s'ha anomenat *L'éveil aux langues*, és a dir, la descoberta de les llengües. Un procés basat en un aprenentatge implícit, pràctic i intuïtiu. Els infants tenen una marcada disposició a comunicar-se, a jugar, a interactuar, i si aquests elements es dirigeixen adequadament poden millorar les oportunitats de descoberta de la llengua. Es tracta, per tant, de sensibilitzar l'alumnat envers la llengua estrangera a través del joc, dels contes o de les cançons, de les rimes i dels jocs de paraules, sense posar gaire èmfasi en els elements lingüístics. El coneixement implícit a edats primerenques és lent i necessita temps.

D'altra banda, la variable edat no la podem desvincular d'altres factors. En situacions en què l'exposició a la llengua que s'aprèn és mínima (sessions de curta durada, d'entre 20 i 40 minuts per setmana, per exemple), cal generar i desenvolupar un context proper i significatiu per als infants, que tingui en compte el seu desenvolupament físic, social, emocional, psicològic i cognitiu. Cal, doncs, vetllar perquè efectivament hi hagi un context de qualitat on els mestres s'expressin amb fluïdesa i naturalitat en llengua anglesa, de manera que els infants puguin sentir-la i gaudir-la. Els infants són i poden ser grans aprenents de llengua. Cal donar-los temps d'exposició de gran qualitat perquè jugant puguin descobrir l'anglès de mica en mica. Aquest és el primer pas per tal que amb el temps necessari i l'estudi esdevinguin parlants d'aquesta llengua.

Una col·laboració de:

Glosa-Grup de recerca en lingüística aplicada, didàctica i literatura (UVic-UCC)

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

La cara B del landisme

La idea que el règim franquista s'havia flexibilitzat amb la senilitat del dictador va aflorar gràcies a una certa permissivitat en aspectes que durant les primeres dècades de nacionalcatolicisme haurien estat impensables. El cinema va aprofitar-se'n per mostrar perímetres de carn, que habitualment pertanyien a dones del nord d'Europa utilitzant el litoral mediterrani per agafar una mica de color, mentre José Sazatornil, José Luis López Vázquez i sobretot Alfredo Landa salivaven com un gos mentre li està preparant el dinar. El landisme és precisament una de les expressions de la comèdia ibèrica més identificables, allò que també va adjectivar-se com a "espanyolada" i que servia si més no per donar alguna alegria a una població que prou grisor s'havia d'empassar en la seva quotidianitat.

Mentre que Mariano Ozores, Pedro Lazaga o Luis María Delgado apostaven per aquesta veta que va omplir les cartelles de tota la península, una altra mena de directors es decantaven o bé per una comèdia més retorçada i neorealista –Luis García Berlanga– o bé per un enfocament gairebé documental de la societat d'aquella època. El barceloní Josep Maria Forn va aconseguir gràcies al seu retrat de la immigració andalusa que a mitjans de la dècada dels seixanta arribava a Catalunya una de les pel·lícules més fascinants del

que era un fenomen que va narrar visibilitzant problemàtiques socials, familiars i personals des de punts de vista que farien posar vermell un Ken Loach que sovint s'acosta massa perillosament al pamflet.

La pell cremada va ser estrenada el 1967 –vuit anys abans de la mort de Franco– i explicava els últims dies de José abans de l'arribada de la seva família des d'Andalusia.

José és un paleta andalús que treballa en la construcció d'un edifici a Lloret de Mar en plena explosió del turisme com a recurs econòmic basat exclusivament en sol, platja, sangria, toros i flamenc. Les penúries de la feina, de trobar un habitatge mínimament decent, i els menysteniments d'alguns *senyorets* lloretencs contrasta amb les nits de festa, les amants, les borratxeres i les estones de lleure a la platja. I paral·lelament ens mostra el viatge de la dona, els fills i el germà amb ferrocarril, per instal·lar-se a una mena de terra promesa amb l'angúnia de deixar enrere el seu poble d'origen, un cert recel per l'idioma català i la il·lusió d'una vida possiblement millor.

Un cinema català que avançava la censura i política de l'època en què va ser creat, i que en molts aspectes també ho fa retroactivament a moltes produccions actuals, carregades de dogmes, postureig i discurs únic.

Dilluns 13 de febrer de 1967
Josep Maria Forn estrena 'La pell cremada'

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

MULTA RÈCORD A BOOKING

El portal de reserves hoteleres Booking s'enfronta a la màxima sanció que mai hagi imposat la Comissió Nacional de Mercats i Competència (CNMC) a l'Estat espanyol. Tot i que aquest organisme, creat per "promoure i preservar el bon funcionament dels mercats en benefici dels consumidors i les empreses", segons definició pròpia, encara no s'ha posicionat públicament sobre la investigació que estava fent a l'empresa neerlandesa des del 2022, el compte de resultats de Booking ja dona alguna pista sobre la dimensió inèdita de la multa: 486 milions d'euros. La multinacional ja ha provisionat aquests diners (els ha tret de la seva comptabilitat i els comptabilitza com a pèrdues), tot i avançar que presentarà recurs contra la mesura així que es doni a conèixer.

Les pràctiques que porta a terme el portal de reserves hoteleres, probablement el més popular a l'Estat, deuen ser molt greus perquè se'ls imposi una multa d'aquesta quantitat. La CNMC no ha fet pública la resolució i tampoc no va ser gaire aclariadora quan, el 2022, exposava els motius de la investigació contra Booking. Indicava que la plataforma de viatges estaria imposant condicions "inequívocament" als hotels espanyols, amb pràctiques que "explotarien la situació de dependència econòmica dels hotels" i estarien afectant els serveis d'intermediació d'altres agències de viatges en línia.

El llenguatge críptic de la comissió es tradueix en poques concrecions. Se sap que la investigació parteix de la denúncia que van fer l'Associació Espanyola de Directors d'Hotels, per una banda, i l'Associació Empresarial Hotelera de Madrid, per l'altra. Aquestes entitats haurien posat en coneixement de les autoritats espanyoles de competència pràctiques com l'obligació als hotels a aplicar la mateixa tarifa i les mateixes condicions que les que es recullen a la plataforma i que Booking tingués el control sobre els clients i la possibilitat de modificar unilateralment les condicions de reserva, cancel·lació i reemborsament a cada establiment.

Aquestes pràctiques, unides a la comissió que la plataforma cobra als establiments (que no està inclosa en la investigació de la CNMC), redueixen

de manera rellevant el marge per als establiments hotelers. En conseqüència, no és desencaminat aventurar que la resolució de la CNMC, que oficialment no es coneixerà fins d'aquí a uns mesos, determinarà que Booking ha fet pràctiques d'abús de posició de domini que atempten contra la lliure competència. I, per tant, afecten el consumidor perquè si no hi ha prou competència en un determinat mercat no pot optar a millors condicions en la contractació d'un servei, en aquest cas el d'allotjament.

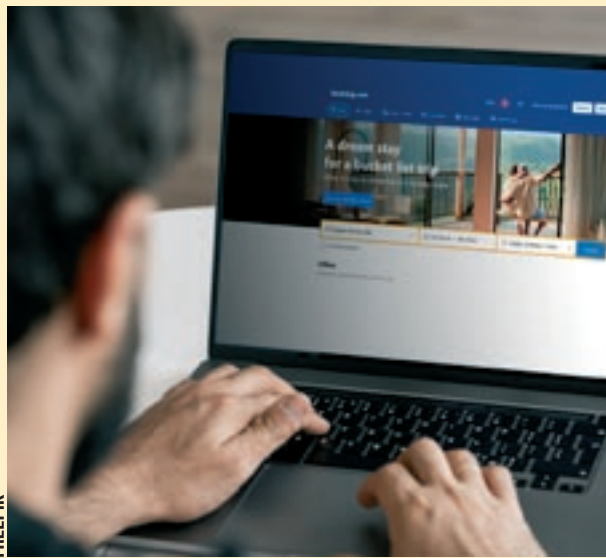
Booking ja ha advertit que presentarà arguments en els recursos contra la resolució. Entre aquests, hi figura la futura promulgació d'una Llei de Mercats Digitals de la Unió Europea que tendirà a unificar les normes per a les plataformes en línia a tota la Unió Europea i evitarà la fragmentació de diferents normes per països. Però amb independència del recorregut que segueixin els recursos de Booking, que s'intueix que són més tècniques que de defensa de la seva operativa, és interessant posar el focus en la gravetat de les pràctiques que està portant a terme, almenys en el mercat espanyol. Mai la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència havia imposat una multa tan elevada,

ni tan sols a les sis grans constructores espanyoles a les quals acusava d'alterar els processos d'adjudicació d'obres públiques durant més d'una dècada. Llavors van ser 203 milions d'euros.

Si és aviat per saber el recorregut que tindran els recursos de Booking, no ho és tant per fer algunes lectures del que, previsiblement, acabarà acordant la CNMC. La primera és que seria d'agrair que una entitat com la CNMV sorgida per defensar els interessos dels consumidors utilitzés un llenguatge més entenedor a l'hora d'explicar els motius pels quals obre expedients sancionadors a empreses. El consumidor hauria de tenir dret a saber de què l'estan defensant per actuar en conseqüència si entén que els motius d'una investigació el poden afectar.

Una segona reflexió que suscita l'expedient encara pendent de comunicar és l'atenció que es dona a la preservació de la lliure competència. Si bé el consumidor particular és l'afectat per una determinada pràctica (la de Booking serveix com a exemple), la comissió ha actuat més en defensa d'un col·lectiu empresarial, acostumat —a més— a exercir un paper permanent de *lobby* com el turístic. Hi ha altres camps amb pràctiques de monopoli o, com a mínim de restricció de la competència, amb efecte directe sobre el consumidor que han merescut una atenció menor per part de la mateixa comissió, com els processos de concentració en la banca o en el sector energètic. És positiu que la CNMC posi el focus en una empresa gegantina com Booking, i ho seria encara més que l'exemple s'estengués.

Encara una tercera reflexió. Booking representa una forma econòmica, l'economia de plataformes, que suposadament havien d'aconseguir democratitzar la relació entre les empreses que ofereixen un servei i els consumidors finals. Un exponent d'una relació més horitzontal que, sens dubte, ha estat trencador respecte dels models precedents. Però en aquesta relació horitzontal, les empreses han continuat mantenint intactes les estructures de propietat i també de les eines que les fan possibles. Han avançat perquè la tecnologia ha estat més ràpida que la regulació. Noves economies amb vells tics.

FREEPIK

INDICADORS

Caiguda hipotecària

Les hipoteques constituïdes sobre habitatges es van reduir un 19,2% a Catalunya el 2023 en comparació amb l'any anterior, segons les dades provisionals de l'Estadística d'Hipoteques de l'INE. En el conjunt de l'any, es van signar a Catalunya 65.470 hipoteques respecte a les 81.068 del 2022. A l'Estat, el descens només va ser una mica més moderat, un 17%. El tipus d'interès mitjà va ser del 3,32%.

Rècord exportador

Les exportacions catalanes han crescut un 6,1% el 2023 i per primera vegada han superat els 100.000 milions d'euros, situant-se en els 100.683,5 milions d'euros. Es tracta de la xifra més alta de la sèrie històrica, segons càlculs d'Acció a partir de les dades publicades pel Ministeri d'Indústria, Comerç i Turisme. El creixement català contrasta amb el descens de l'1,4% registrat a l'Estat.

ALEGRIA INTERIOR

Antoni Lacueva / antoni@mindfulness-barcelona.com

El bon viure i l'art de fer-se gran

Actualment, el 20,1% de la població al nostre país té més de 65 anys i s'espera que aquesta proporció augmenti en els propers 20 anys, quan els integrants del *baby boom* vagin assolint aquesta edat. La longevitat és un èxit i una oportunitat, però també és un repte.

En l'àmbit personal, la gent gran s'enfronta a dificultats com la pèrdua de l'autonomia personal, la solitud no desitjada o la bretxa digital, per citar-ne algunes. Per a la societat també suposa un desafiament, ja que l'envelliment comporta un augment de les pensions de jubilació i un ús més gran dels sistemes sanitaris i els serveis socials, les debilitats dels quals va evidenciar la pandèmia.

La meta no és només viure més anys, sinó fer-ho amb salut i benestar. Si considerem la vida com una línia del temps i sense altres consideracions que se'ns poden escapar a molts de nosaltres, la vida té un recorregut que en el millor dels casos passa per diferents etapes.

Per a cadascuna d'aquestes etapes, és bo utilitzar els recursos que facilitin l'educació, la formació, la preparació per aquesta respectiva fase i observar-ho en l'àmbit de l'escola i de la societat. És evident que no és el mateix l'etapa de nens, adolescents, joves, adults i les persones que tenen la possibilitat d'arribar a aquesta darrera etapa de la vida, les anomenades

persones grans, sèniors, adults grans, els iaies i iaies...

En aquest punt és bo preguntar-se a un mateix i posar consciència a:

- Què faig amb el meu temps?
- Com em cuido, quin exercici físic puc fer?
- Com visc el rol que em toca viure en l'àmbit familiar?
- Com visc l'envelliment i la malaltia?
- Com em relaciono amb la pèrdua, i la mirada de la mort?

També voldria aprofitar aquesta oportunitat per oferir a dones i homes de més de 55 anys, persones que es troben en aquest moment vital, prejubilades, jubilades o amb l'expectativa de canvi a la quotidianitat de la seva vida i que estiguin disposades a reflexionar juntes durant un temps breu (90 minuts) per compartir, des de l'escolta, i el no judici, les inquietuds, els temors, les propostes des d'una sentida humanitat comuna.

Dit això, vull proposar a qui ho desitgi la possibilitat de formar part d'un grup que durant un temps pugui exposar les seves inquietuds, temors, propostes, sobre aquest moment de sentir-se i fer-se gran. La trobada serà per videoconferència i els grups estaran formats per persones procedents d'Euskadi, Andalusia i Catalunya. Hi estàs convidat com a persona que et pots sentir identificada amb aquest moment vital. Només cal llegir el codi QR que et mostro a continuació per accedir a tota la informació per participar-hi de manera totalment gratuïta.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 01-03-2024 al 07-03-2024

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Amb el Sol a Casa XII no pots evadir més un assumpte important que has anat postergant. Tant si ja tens parella com si no, pot sorgir l'atracció en una activitat grupal.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Al sector professional pots viure algun malentès. Gaudeixes de moments divertits en complicitat dels amics. Fas neteja a fons i trobes una cosa que creies haver perdut.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Si ets una persona extravertida i comunicativa, aquests dies tendiràs al silenci i a la prudència. Possible tensió amb un cunyat o cunyada. Posar distància serà el millor.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Et preocupa la situació financera i sobretot la fiscal. Si tens dubtes, cerca un bon gestor. Darrerament, has viscut una circumstància que et fa canviar les teves creences.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Al sector laboral pots sentir que has de competir. Recorda que és millor tenir tranquil·litat a tenir la raó. T'interessa per invertir diners o comprar un nou habitatge.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

Pots sentir atracció per una persona de la feina i iniciar una relació. Si desitges parlar d'un problema que et fa perdre la son, cerca un amic en el qual confiïs i desfogat.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Pot sorgir el desacord amb una persona jove. Cerques com evadir-te i passar-ho bé. Si acabes de trencar una relació, encetes una etapa de llibertat i fas plans per al futur.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Vols fer reformes a casa. Si vius amb més gent, voldries independitzar-te. La relació de parella tendeix a fer-se més estable. D'una afició pots fer-ne una font d'ingressos.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

El sector laboral pot passar per un temps de certa inestabilitat o que hagi de fer canvis convenients, però molt sobtats. Meditar o escriure pot resultar alliberador.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

La dieta continua passant per un temps de canvis amb la finalitat de millorar la teva salut. El teu vincle amb un fill o una persona a qui aprecies es fa més saludable.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

Canvis a la dieta com, per exemple, deixar de menjar proteïna animal o gluten. Possibles despeses extra que sembla que no pots defugir. Et fas alguna millora estètica.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Pots sentir que ets el rei de la festa i no passes desapercbut allà on vas. L'amor et continua preocupant una mica. Vigila, no idealitzis algú a qui acabes de conèixer.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret Valls

'Secretos de un escándalo'

De Todd Haynes

Problemàtic joc de miralls

Després de competir en la Secció Oficial del 76è Festival Internacional de Cinema de Canes, arriba als cinemes Secretos de un escándalo, de Todd Haynes, traducció no massa encertada del títol original May December, expressió que fa referència a relacions amoroses entre persones d'edats molt dispars. Es tracta d'un estrany i juganer melodrama inspirat en l'escàndol de Mary Kay Letourneau de mitjans dels anys noranta als Estats Units, adaptat al cinema pel guionista Samy Burch –nominat a millor guió als Oscars– en què una professora casada i fillada va ser condemnada a presó per tenir relacions sexuals amb un dels seus alumnes de 13 anys. Després de sortir en llibertat, Kay va quedar embarassada del noi i va haver de complir una nova condemna ara per violació.

Ara, vint anys després, una actriu de Hollywood, Elizabeth Berry (Natalie Portman), es vol preparar el seu paper per fer una pel·lícula sobre aquesta història passada i es disposa a passar unes setmanes a casa de la felicitat i enamorada parella formada per Gracie Atherton-Yu (Julianne Moore) i Joe (Charles Melton), 23 anys menor que ella, i amb fills adolescents. El resultat és un duel interpreta-

tiu fantàstic entre dues grans actrius, Julianne Moore, que treballa per quarta vegada amb el cineasta americà Todd Haynes després de films com Wonderstruck (2017) o Lejos del cielo (2002) que ara dirigeix el seu onzè llargmetratge. Natalie Portman desplega un interessant i problemàtic joc de mimetisme amb Julianne Moore, un apassionant joc de miralls, un dels elements més significatius d'aquest atípic i distant melodrama.

Lluny de la posada en escena preciosista i esteticista de melodrames d'època preciosos i magistrals com l'esmentada Lejos del cielo o Carol (2015), aquí Haynes aplica una realització més plana, però que conserva la seva elegància, i amb una fotografia esclarida, com deixant-se impregnar de l'assolellada i tòrrida Savannah, escenari de la trama. L'actriu indaga per preparar el seu paper a la pantalla burxant perillosament en els secrets i debilitats del matrimoni per esbossar un mapa laberíntic de dominació i manipulació sota una capa d'atractiva aparença popular. També se'n desprèn un retrat d'un Hollywood vampíric, atret per històries sensacionalistes per ficar-hi cullerada i apropiant-se-les, sense massa consideració.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Òpera a Granollers amb 'Manon Lescaut', de Puccini

'Manon Lescaut'. Cor Amics de l'Òpera de Sabadell i l'Orquestra Simfònica del Vallès. Teatre Auditori de Granollers. Diumenge, 3 de març, 18h.

Segona proposta d'òpera de la temporada a Granollers amb aquesta obra que explora temes com l'amor, l'ambició i la influència corruptora de la riquesa i el luxe. La història està ambientada a l'època històrica coneguda com "la Regència", entre 1715 i 1721.

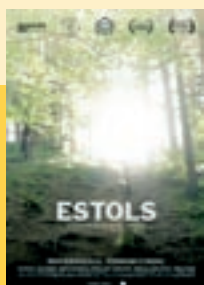

L'Orquestra del Liceu, a Vic

'La culminació de Brahms'. Sala Ramon Montanyà de L'Atlàntida, Vic. Diumenge, 3 de març, 18.00h.

L'Orquestra Simfònica del Gran Teatre del Liceu torna a Vic amb un programa dedicat a Brahms i amb un solista destacat, el violinista canadenc Kai Gleusteen, que interpretarà el Concert per a violí i orquestra, de Brahms. A la segona part, l'orquestra abordarà la Simfonia núm. 4 del mateix compositor.

CINECLUB

CINECLUB VIC
5 de març de 2024
20h
Espai ETC

'Estols'

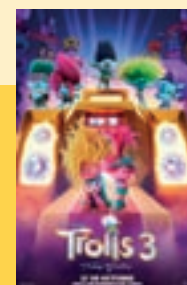
Catalunya, 2022. Dir.: Xavier Moreno. En un temps proper a l'esclat de la Guerra Civil espanyola, una noia fugit de Barcelona, vol travessar la frontera cap a França. Durant el seu trajecte, amb la guia d'una misteriosa acompanyant, assistirem a la imatge d'una sensibilitat aclaparadora que homenatja tant els relleus del paisatge com els seus habitants. La sessió comptarà amb la presència del director, que presentarà la pel·lícula i participarà en un cinefòrum posterior.

AC GRANOLLERS
1 de març a les 19h
2 de març a les 18h
3 de març a les 17h
Cinema Edison

'¡Felices 50!'

França, 2022. Dir.: Eric Lavaine. Comèdia. A ¡Felices 50!, un grup d'amics es prepara per celebrar alegrement a Grècia el cinquanta aniversari d'Yves, un dels de la banda. Però l'anul·lació del vol els obliga a canviar de plans i viatjar a Finisterre, a la Gran Bretanya, a la mansió familiar d'Yves, que els ha venut un retrat meravellós de la Bretanya: cases de pedra antiga, prats fascinants, platges de sorra fina i endiablades festes bretones. A la Gran Bretanya hi ha de tot, però tot sota la pluja.

CINEMA - TEATRE COMTAL
3 de març de 2024
17h - Ripoll

'Trolls 3: Tots junts'

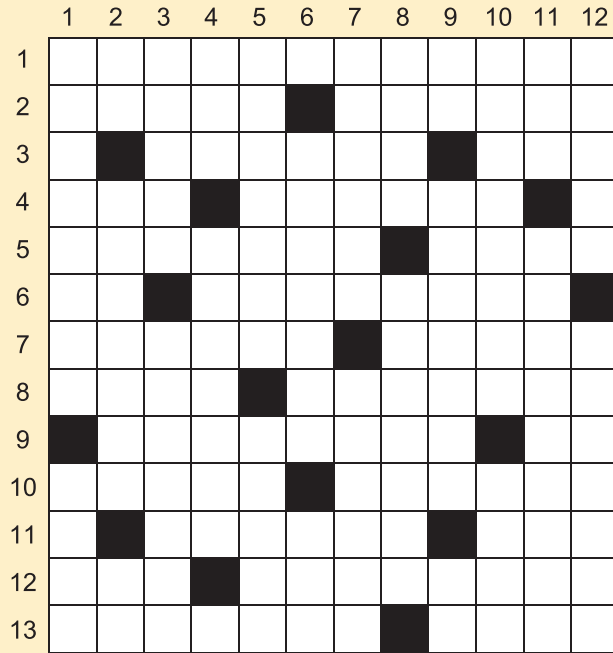
Estats Units, 2023. Dir.: Tim Heitz, Walt Dohrn. Poppy i Branch són oficialment parella. Poppy, però, descobreix que Branch té un passat secret. Va ser integrant del grup musical BroZone, una boyband formada per ell i els seus quatre germans. El grup es va separar quan Branch era encara un nadó, de manera que el petit dels BroZone no els ha tornat a veure. Però quan Floyd, un dels germans de Branch, és segrestat, inicien un viatge per reunir la família i rescatar-lo.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. El moviment més combatiu que es pot fer els dies de canícula, en cinc mots i un saltiró / 2. Víctima necessària d'idolatria. Brillant sense valor propi / 3. Gronxador de perfil. Quin merder, amb el pica-pica! Indret ideal per a practicar l'esmentat moviment / 4. Control de qualitat de la suspensió. Descansi i deixi estar la pel·lícula ja vista. De l'altre perfil / 5. Favorable al llatí més lleig. Del gos que reula / 6. En plena boda. Inesperat, inaudit per falta d'ús / 7. Anal, però per la via ràpida. Mesures per transformar en or / 8. El caos d'Aena ha deixat la Danae sense cap. L'habitual mal de ronyó / 9. En el conflicte domèstic sol prendre la iniciativa. Ni Punyetera... / 10. Ocells subcontractats a la construcció. Deixar caure els residus / 11. Sacsegi el cànem amb un fals espasí. Filat sense limitacions / 12. Suspens màxim. Del vidre a la sidra. Eliminaran d'un cop de decret / 13. Com a glacera és una barbaritat, però hi serveixen una cervesa de primera. No foti, que això és un huracà.

VERTICALS: 1. Escampadissa del poble hebreu per tot arreu. No hi ha manera de fer-se sense anar arreglat / 2. Mitges de seda. Col·locar els futurs sacerdots a lloc. Als extrems del dial / 3. Tinc un preu, però és que molts fumadors m'aprecien. Urgència causada per la por / 4. Fereixi l'ocell d'en Babà. Estrany esperit, el de les dones ben cossades. Una mica de cada / 5. No prova, veure-la, sempre fa mal. Entre mot i mot, el cosmos (tot un caràcter) / 6. Mana en l'organigrama. Arreplegues tot de volums poètics. Indicis d'abaratiment / 7. Per fer

un bon paper en necessita un. Val la pena de fer-lo servir / 8. Tal vegada s'esdevingué. Massa quiet per poder parlar per telèfon / 9. El sant roig. Giris al voltant i per sota dels ulls. El mig de la meitat / 10. Per l'espiga no basta, però per una ela n'hi ha de sobres. La Marieta el va apagar d'un pet quan la duien al cementiri / 11. No sé qui és però no es deixa veure nua. Petit os del dit per assenyalar enlaire / 12. Aparco al moll amb la carta girada. Cantant lírica de gran èxit televisiu.

SUDOKUS

Ompliu la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

		8	2	4				
1			6	7	8	9		4
				3	2			5
		2	4					
		3				7	2	6
	6		7					3
5				2	6		9	
	9	7		8		4	6	2

Dificultat: difícil

		3	2	9	5			
					4		9	5
9		4						3
	3	9		2	7			6
				8	3	9	5	
	6		9			4		
		2	5					4
8			3			7		
				4	9			

QUADRE NUMÈRIC

2	+	3	+	4	9
+		+		+	
	-		-	8	-7
-		-		+	
7	+		+		17
1		-1		13	

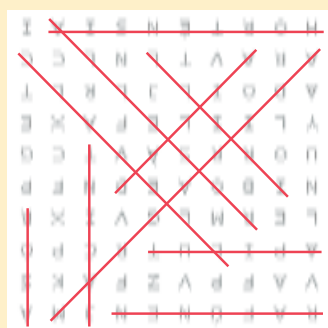
SOPA DE LLETRES

R	A	F	Ú	N	E	N	J	M	A
V	A	F	P	V	Z	F	A	K	S
A	P	I	L	U	T	R	C	P	O
L	E	R	M	L	G	V	I	X	R
N	I	B	O	A	E	D	N	F	P
H	O	R	R	S	À	V	T	C	G
Y	L	I	I	L	E	F	A	X	E
A	D	O	I	L	J	L	R	L	T
A	R	A	V	T	L	N	L	C	C
H	O	R	T	È	N	S	I	A	I

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Margarida
- Tulipa
- Clavell
- Rosa
- Hortènsia
- Lliri
- Rosella
- Jacint
- Dàlia
- Nenúfar

SOLUCIONS

Dificultat: mitjana

Dificultat: difícil